

Novemberklumme 2011 om SSO

Formålet med denne klumme er et forsøg på at gå tæt på SSO-læreplanen med historiefaglige briller. SSO-læreplanen er i kursiv og den kommenteres efter hvert punkt, når det er relevant for historiefaget og vores opgave som vejledere, som de der udarbejder opgaveformuleringerne og i sidste ende er bedømmere.

Bilag 4

Større skriftlig opgave - toårigt hf, juni 2010

1. Opgavens formål

Formålet med den større skriftlige opgave er, at kursisterne arbejder selvstændigt med at fordybe sig i og formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område. Kursisterne skal demonstrere, at de er i stand til selvstændigt at udvælge, inddrage og anvende relevant materiale, og at de er i stand til at gennemføre en kritisk vurdering på et fagligt grundlag. I arbejdet med den større skriftlige opgave styrker kursisterne således deres studiekompetence ved, at de gennem skriftlig fremstilling skal dokumentere, at de er i stand til at overskue, bearbejde, disponere, sammenfatte og formidle en faglig problemstilling.

Som ovenstående viser handler den større skriftlige opgave om, at kursisten får mulighed for at fordybe sig i en problemstilling, som kursisten selv har valgt. Det er dog her vigtigt, at I som kolleger også mener, at det valgte emne/problemstilling hører ind under den historie faglige palet.

I forhold til vejledningen er det vigtigt, at kursisterne selv er i stand til at finde og udvælge materialerne, som kan være af helt vidt forskellig karakter som f.eks. film, kroniker, genstande m.m. Det er således muligt at inddrage en bred vifte af forskelligartet materiale, som understøtter problemstillingen.

Kursisterne skal kunne gennemføre en kritisk vurdering, dette er set fra historiefaglige briller, at der bliver gennemført analytiske og metodiske overvejelser i forhold til materialet og dets anvendelse for at besvare opgaveformuleringen.

2. Mål

Målet med den større skriftlige opgave er, at kursisterne skal kunne:

- demonstrere evne til faglig fordybelse og til at sætte sig ind i nye faglige områder,*
- demonstrere evne til at udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og dermed forstærke den faglige fordybelse,*
- beherske relevante faglige mål i de(t) indgående fag,*
- udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale,*
- demonstrere evne til faglig formidling,*
- besvare en stillet opgave, herunder at der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen samt*
- beherske fremstillingsformen i en faglig opgave (f.eks. citatteknik, noter, kilde- og litteraturfortegnelse).*

Ud af de ovenstående faglige mål for SSO vil jeg her kommentere to:

- beherske relevante faglige mål i de(t) indgående fag,
- beherske fremstillingsformen i en faglig opgave (f.eks. citatteknik, noter, kilde- og litteraturfortegnelse).

- vedrørende målet angående at beherske relevante faglige mål fra historie, så finder jeg det yderst vigtigt, at kursisterne kender de faglige mål for KS og HFe. Det må være første udgangspunkt for at give kursisterne mulighed for at udvælge de relevante mål. Målene kan løbene inddrages i vejledningsfasen, således at det ikke for kursisterne opleves som en gættekonkurrence eller en øvelse, som de ikke kender. Alle faglige mål fra KS og HFe historie skal ikke være repræsenteret, men de relevante.

- vedrørende at beherske fremstillingsformen, så glæder det mig, at vi har fået historieopgaven tilbage, og derfor kan se frem til, at dette punkt ikke volder kursisterne så store vanskeligheder som tidligere.

Her vil jeg også gerne minde om, at en opgave ikke kan dumpe udelukkende pga. manglende noter, men at der er tale om en helhedsvurdering. Opgaven kan dumpe på grund af, at alle de faglige mål for SSO ikke er tilstrækkeligt opfyldt, herunder at de relevante faglige mål for historie ikke beherskes i tilstrækkelig grad.

Opgavens rammer

Den større skriftlige opgave er individuel og udarbejdes inden for et til tre fag. Skrives opgaven i ét fag, skal kursisten enten følge undervisningen eller have aflagt prøve i faget på mindst B-niveau. Skrives opgaven i flere fag, skal kursisten følge eller have aflagt prøve i fagene, hvoraf mindst ét skal være på mindst B-niveau. Kursisten skal udarbejde opgaven på det højeste faglige niveau, kursisten har eller har fulgt fagene.

4. Opgavens område

4.1. Den enkelte kursist vælger selv – inden for rammerne af pkt. 3.1. – de(t) fag, som opgaven skrives i.

*4.2. Kursets leder udpeger blandt kursets lærere en eller eventuelt flere vejledere for den enkelte kursist i de(t) fag, der indgår. **Ved vejledning forstås gode råd og vink til kursistens videre arbejde med opgaven.** Kurset tilrettelægger vejledningen på en sådan måde, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og som bedømmer, **og vejledningen må således ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af kursistens besvarelse.***

*4.3. Kursisten vælger i samråd med vejlederen område for opgaven. Området skal inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en **opgaveformulering, som sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.***

4.4. Kursisten skal senest seks uger inden opgaveugens start skriftligt oplyse de(t) valgte fag og område. Kurset fastlægger en procedure herfor.

Når det gælder vejledning, er det vigtigt, at der foregår en konstruktiv vejledning hen imod at kursisten kan udarbejde en skriftlig opgave. Kursisterne kan eventuelt få litteraturforslag, som vejleder finder anvendelig i besvarelsen af opgaveformuleringen, men det er som hovedregel kursisten selv, der skal finde materialet og ikke vejlederen.

Der må ikke foregå bedømmelse af væsentligste dele af kursistens besvarelse, og der må ikke ske genanvendelse af tidligere afleverede opgaver, som f.eks. historieopgaven.

5. Opgaveformuleringen

5.1. Opgaveformuleringen udarbejdes af kursistens vejleder(e). Den skal rumme fagspecifikke, henholdsvis flerfaglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over arbejdet i de(t) pågældende fag.

Opgaveformuleringen skal være konkret og afgrænset og skal præcist angive, hvad der kræves af kursisten, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet under vejledningen.

Opgaveformuleringen skal have en sådan form, at kursisten ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse, men samtidig være udformet sådan, at der tages hensyn til de overvejelser, kursisten har gjort sig om opgaven i vejledningsperioden.

Kursister, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer.

5.2. **Opgaven kan ikke direkte bygge på den del af fagenes stof, der allerede er indgået i den enkelte kursists undervisning i det pågældende hf-forløb. Der er dog intet til hinder for, at besvarelsen udarbejdes i forlængelse af arbejdet i de(t) indgående fag eller har forbindelse hermed.**

5.3. **Skrives opgaven i et fag med praktisk islæt, skal det af opgaveformuleringen klart fremgå, at der er tale om en skriftlig opgave.**

I vejledningsfasen kan man med fordel opfordre kursisten til at afgrænse og skærpe fokus så meget, at det er muligt at udarbejde i én sætning, hvad opgaven skal dreje sig om. Dette er særligt vigtigt, hvis der skrives i to fag. Det viser sig ofte, at hvis ikke det er muligt at få begge fags fagligheder i spil i denne ene sætning, er der særdeles stor risiko for en todelt besvarelse, hvor fagene ikke reelt spiller sammen.

Den gode opgaveformulering kan ikke sættes på formel. Men erfaringer tyder på, at nedenstående er gode overvejelser:

- afgrænset i periode, tid, sted m.m.
- hvad er det for forhold, der skal omtales, politiske, religiøse, økonomiske m.m.
- hvilket taksonomisk niveau forventes der, redegørelse, analyse, belyse, vurdering, diskussion
- OPFORDRING - vedlæg materiale til alle opgaver enten i analyse- eller diskussion / vurderingsdelen

Man kan i opgaveformuleringen vælge at starte med et overordnet spørgsmål (svarende til den sætning, kursisten har taget udgangspunkt i i vejledningsfasen), som efterfølgende udfoldes i de konkrete anvisninger til kursisten.

Der er ikke regler for, hvordan anvisninger formuleres. Man kan tage udgangspunkt i Blooms taksonomi, i Solotaksonomien eller i en tredje form. Det vigtige er i alle tilfælde, at det er klart for kursisten, hvad opgaven går ud på, og at den stillede opgave svarer til det faglige niveau, man kan forvente, når de involverede fag indgår på det højeste niveau, kursisten har faget på.

Eksempler:

Hvordan udspillede de sortes kamp om borgerrettighederne i USA?

Redegør for de politiske og økonomiske forhold i USA i 1950-60'erne.

Analysér Malcolm X's vision, mål og midler for de sortes rettigheder, gerne i lyset af andre amerikanske borgerrettighedsbevægelser.

Vurder baggrunden for at Malcolm X opgav sit politiske virke. Inddrag vedlagte tekst: "Malcolm X's budskab, februar 1965" (Hansen: Negeren i USA)

I samarbejde med dansk:

Hvordan har dansk litteratur og film behandlet besættelsestidens stikkerdrab?

Giv en sammenlignende analyse og fortolkning af henholdsvis Martin A. Hansens *Dialog om drab og ansvar* (1944) og filmen

Flammen og citronen (2008). Analysen skal fokusere på, hvordan henholdsvis teksten og filmen fremstiller stikkerdrab.

Diskuter muligheder og begrænsninger i fiktionstekster som historieformidlere.

Hvordan bidrog centrale forfattere til den danske nationalisme i 1800-tallets første halvdel?

Definér begrebet nationalisme og gør rede for baggrunden for 1800-tallets danske nationalisme. Giv i forlængelse af redegørelsen en sammenlignende analyse og fortolkning af de vedlagte tekster af Grundtvig, H. C. Andersen og Blicher.

Analysen skal fokusere på teksternes holdninger og sproglige virkemidler.

Diskuter i en perspektivering, hvordan nationalismebegrebet anvendes i dag.

Vedlagte tekster:

N.F.S. Grundtvig: Danmarks trøst

St. St. Blicher: Kjær est du Fødeland

H.C. Andersen: I Danmark er jeg født

Det er fint hvis fagene kan vægtes lige i opgaveformuleringen, men det er vigtigst at de vægter efter fagets niveau. Historie er B-niveau og vægtes således derefter.

6. Opgaveugen

6.1. Opgavebesvarelsen udarbejdes i løbet af en af kursets leder fastsat uge inden for perioden fra 1. november til 15. marts.

6.2. I opgaveugen skal kursisten sikres hensigtsmæssig adgang til faciliteter, der er relevante for udarbejdelsen af opgaven.

7. Opgavebesvarelsen

7.1. Opgavebesvarelsen skal udarbejdes på dansk. Kurset kan dog godkende, at den helt eller delvist udarbejdes på engelsk, tysk eller fransk. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan kurset endvidere godkende, at opgavebesvarelsen helt eller delvist udarbejdes på det pågældende fremmedsprog.

7.2. Opgavebesvarelsen skal indeholde et kort resumé på engelsk.

8. Aflevering af besvarelsen

8.1. Besvarelsen afleveres senest syv døgn efter opgaveugens start i en original samt det nødvendige antal kopier. Kurset fastlægger en procedure herfor.

8.2. Kursets leder kan tillade, at kursister, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.

9. Bedømmelse

9.1. **Bedømmelsen af opgavebesvarelsen er en faglig helhedsvurdering i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i opgaven.**

9.2. Ved bedømmelsen lægges herudover vægt på nedenstående forhold:

- om den stillede opgave er besvaret ud fra de formulerede krav
- om der er sammenhæng mellem den tidsmæssige ramme for opgaven og besvarelsens omfang og kvalitet
- om der er benyttet relevant baggrundsstof for besvarelsen
- om stoffet er formidlet på tilfredsstillende måde og er behandlet tilstrækkeligt dybtgående
- om det anvendte materiale er inddraget i rimeligt omfang
- om der er præcise henvisninger og fyldestgørende dokumentation
- om alle kilder er oplyst, og noter og litteraturliste er korrekte og fyldestgørende
- om fremstillingen er overskueligt disponeret, og at der er sammenhæng i besvarelsen
- om den sproglige udformning er klar, præcis og ensartet igennem hele opgaven.

9.3. Hvis opgavebesvarelsen helt eller delvist er udarbejdet på et fremmedsprog, er kravene til den sproglige udformning de samme, som hvis opgaven var skrevet på dansk.

9.4. **Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.**

Censur baserer sig på gensidig respekt og tillid. Både vejleder og censor er fagpersoner, men det er vigtigt at huske på, at der ved opgaver, hvor der indgår flere fag, ikke er tale om en særfaglig bedømmelse. Kursisten skal beherske *relevante* faglige mål i de indgående fag, men kursisten skal først og fremmest demonstrere evne til faglig fordybelse på tværs af de to fag.

”En flerfaglig besvarelse skal bedømmes ud fra sin helhed og ikke som et kompromis mellem to enkeltfaglige bedømmelser”. (råd og vink/eksamensbekendtgørelsen)

Jeg håber hermed, at jeg har givet nogle konkrete historiefaglige svar på vores arbejde med SSO'en.

Lene Jeppesen
Fagkonsulent
November 2011